

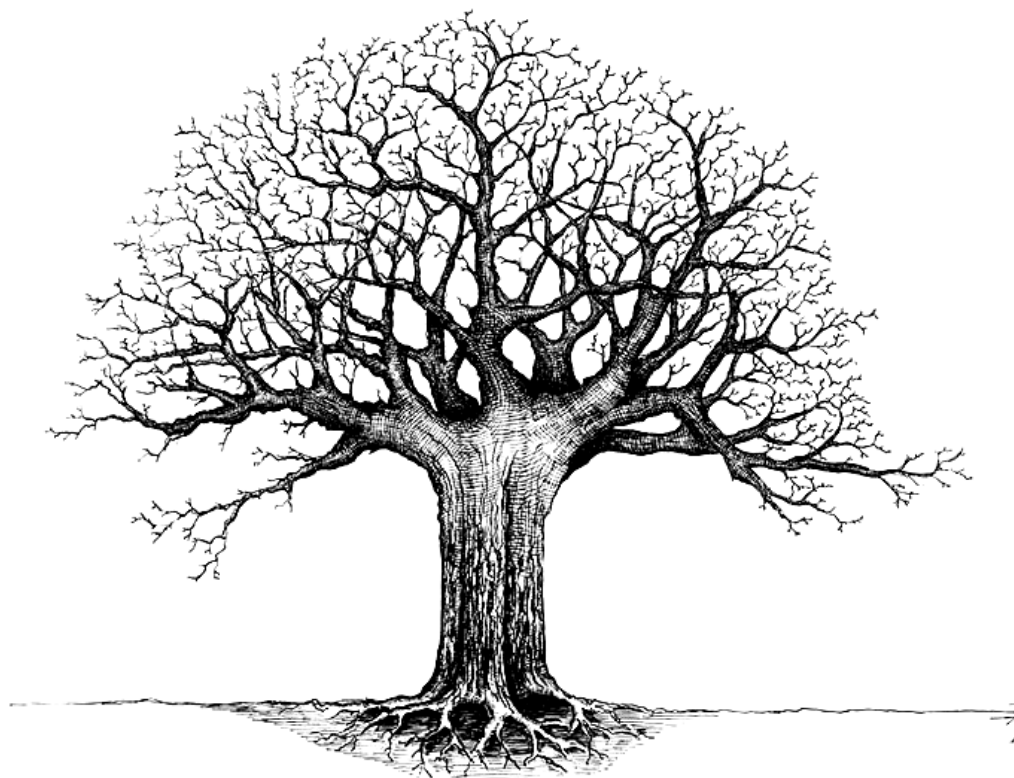
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Біологічний факультет
Кафедра плодоовочівництва і виноградарства

Савіна О.І., Попович Г.Б.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ І
НАПИСАННЯ ЗВІТУ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
ПРАКТИКИ МАГІСТРІВ**

*для студентів за спеціальністю 8.09010104
«Плодоовочівництво і виноградарство»
Кваліфікації 2213.8
«Дослідник із плодоовочівництва і виноградарства»*

УЖГОРОД – 2015

Савіна О.І., Попович Г.Б. Рекомендації з підготовки і написання звіту з науково-дослідної практики магістрів. – Ужгород: Видавництво «Говерла», 2015. – 16 с.

До рекомендацій включені основні вимоги щодо оформлення звіту з науково-дослідної практики магістрів та написання статті з науково-дослідної роботи за спеціальністю «Плодоовочівництво і виноградарство».

Рецензент: к.б.н., доц. каф. генетики, фізіології рослин
і мікробіології ДВНЗ «УжНУ» Вакерич М.М.

*Рекомендовано до друку на засіданні кафедри
плодоовочівництва і виноградарства, протокол № 1 від 26 серпня 2015 р.
та методичною комісією біологічного факультету ДВНЗ «УжНУ»,
протокол № 1 від 10.09.2015*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	4
2. СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	5
ДОДАТОК А. ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ЗВІТУ.....	9
ДОДАТОК Б. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ.....	10
ДОДАТОК В. ПЛАН-ЗВІТ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ.....	13

ВСТУП

Науково-дослідна практика магістрів базується на основних концептуальних засадах основних вимог щодо проведення науково-дослідної практики та є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістра зі спеціальності «Плодоовочівництво і виноградарство», має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь проведення самостійної науково-дослідної роботи.

У даних методичних рекомендаціях розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків науково-дослідної практики студентів-магістрантів. Проходження студентами науково-дослідної практики орієнтується на отримання основних результатів науково-дослідної роботи. Науково-дослідна практика має проходити лише на базі науково-дослідної установи.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Метою науково-дослідної практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань в сфері сільського господарства, підбір фактичного матеріалу для написання випускної магістерської роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Студенти під час проходження практики мають вирішити наступні завдання:

- вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо магістерської роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей тощо).

Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму наукових досліджень студента магістратури. Під час такої практики надається можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить студент при написанні магістерської роботи.

На певний час студент змінює роль: від студента-слухача до науковця-дослідника, що надає змогу самому оцінити складність науково-дослідної роботи.

2. СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми науково-дослідної практики є письмовий звіт. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики.

Загальний обсяг звіту з науково-дослідної практики дипломної роботи має складати 15 – 20 сторінок (без додатків) формату А4 машинописного тексту (шрифт – Time New Roman Cyr, розмір – 14, інтервал – 1,5. Поля: верхній – 2 см., нижній – 2 см., лівий – 2,5 см., правий – 1 см.). До звіту додаються копії документів про виконану роботу. Всі додатки до звіту повинні бути пронумеровані. Посилання у текстовій частині звіту на додатки дається з вказівкою на номер додатку.

Рекомендується наступна послідовність викладення матеріалу в звіті:

- титульний аркуш (додаток А);
- зміст (додаток Б);
- вступ (1 стор.);
- основну частину (10-15 стор.);
- список використаної літератури;
- додатки.

Приклад: Термін проходження практики з 29.09.2015 р. – 16.10.2015 р. Звіт захищається в останній день практики, або на наступний тиждень. Тема дослідження та база переддипломної практики у студентів, які навчаються у одній групі не повинні збігатися. Відповідальність за порушення даної умови покладається на старост груп, або їх заступників. У вівторок (29.09.2015 р.) старости повинні надати інформацію зі списком групи та тематикою дослідження кожного студента групи лаборанту кафедри.

За результатами проходження науково-дослідної практики викладач виставляє оцінку у відомість.

На захисті студент повинен мати при собі:

- роздрукований звіт;
- диск з текстом звіту (у форматі doc);
- диск з презентацією (у форматі ppt);
- оформлені належним чином тези та статтю за тематикою дослідження.

Науковий звіт оформляється відповідно до державного стандарту України 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

У **вступі** автор розкриває актуальність та необхідність проведення досліджень в рамках магістерської програми, за якою він навчається.

В **основній частині** подається така інформація:

- обґрунтування актуальності обраної для дослідження теми (згідно з тематикою магістерської роботи);
- мета дослідження;

- об’єкт дослідження (процес або явище);
- предмет дослідження;
- завдання дослідження (перерахувати послідовність етапів дослідження);
- інформаційна база дослідження;
- концептуальні та методологічні підходи, які застосовуються згідно теми дослідження (висвітлені згідно літературних джерел);
- методи дослідження, які використовувалися у ході виконання роботи (статистичні та математичні методи обрахунку, обґрунтування економічної доцільності проведення роботи та ін.);
- практичні рекомендації щодо впровадження результатів дослідження у теорії та на практиці.

Обґрунтування актуальності обраної теми – це початковий етап будь-якого дослідження. Стосовно дипломної роботи поняття «актуальність» має одну особливість. Дипломна робота є кваліфікаційною працею, і те, як її автор демонструє вміння обрати тему і наскільки правильно він цю тему розуміє й оцінює з точки зору своєчасності та значущості, характеризує його наукову зрілість і професійну підготовленість. При висвітленні актуальності потрібно висвітлити головне – сутність проблеми, з чого й випливає актуальність теми. Проблема завжди виникає тоді, коли старе знання вже виявило свою неспроможність, а нове ще не набуло розвинутої форми. Таким чином, проблема в науці – це суперечлива ситуація, яка вимагає свого вирішення. Для з’ясування стану розробки обраної теми складається короткий огляд літератури, з якого можна зробити висновок, що дана тема ще не розкрита (розкрита лише частково, або не в тому аспекті), і тому вимагає подальшого розроблення. Слід навести критичний, історичний огляд значної кількості літературних джерел з обов’язковим посиланням на них, присвячених дослідженню поставленої в роботі проблеми (мети).

Стисло, критично висвітлюючи роботи науковців та професіоналів, студент повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними. Доцільним є наведення точок зору окремих вчених, які, у значній мірі відображають погляд багатьох науковців та піддавання їх аналізу з точки зору їх достовірності та вимог сучасності.

Формулюється **мета роботи і завдання**, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Метою дипломної роботи може бути, наприклад, розробка і наукове обґрунтування методичних основ відносно підходів до управління (організації, обліку, аналізу) конкретним видом операцій. Завдання формулюються у формі переліку (обґрунтувати..., описати..., визначити..., дослідити..., з’ясувати сутність..., показати..., узагальнити..., встановити..., виявити..., довести..., впровадити..., встановити залежність..., встановити взаємозв’язок..., проаналізувати..., розробити..., дати рекомендації та ін.). Формулювати завдання необхідно якомога ретельніше, оскільки опис їхнього вирішення становить зміст підрозділів дипломної роботи.

Об’єкт – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і

обрані для вивчення. **Предмет** – це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Подається перелік використаних **методів дослідження** для досягнення поставленої в роботі мети. Перерахувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Вказується також інформаційне та програмне забезпечення дипломного дослідження.

Інформаційна база дослідження. Зазначається на даних якого регіону, області проводиться дослідження. Враховується база виробничої та переддипломної практик. Наводиться стислий аналіз стану досліджуваної проблеми в регіоні, області. Студент має також визначити склад інформації, джерела її отримання та методи збирання.

Концептуальні та методологічні підходи. Підходи до управління та аналізу являють собою скоріше способи або образи мислення, які у комплексі розглядають різні аспекти досліджуваної проблеми.

Результати дослідження. Розкривається практична значущість та апробація результатів дослідження: наявність довідки про впровадження, наявність публікацій, участь у наукових конференціях. Виокремлюються очікувані результати дослідження за даною проблематикою, це може бути:

- розробка концептуальної моделі дослідження;
- формування методики/технології, дослідження, вироцунання/виробництва, аналізу/оцінки, що включає певну послідовність етапів, методів та очікуваних результатів за кожним етапом;
- формування системи показників та її обґрунтування;
- розробка стратегії розвитку сільськогосподарського напрямку, із врахуванням вирішення існуючих проблем та шляхів їхнього усунення;
- розробка власної класифікації детермінуючих факторів;
- оцінка впливу кожного фактора за допомогою аналітичних та математичних прийомів і методів (проведення бальної оцінки та ін.);
- розробка методичних рекомендацій до аналізу об'єкта дослідження;
- формулювання власних принципів дослідження, практичних рекомендацій;
- уточнення основних понять;
- доповнення існуючих класифікацій та ін.

Поряд із індивідуальним завданням необхідно проаналізувати хід науково-дослідницької роботи бази проходження практики за обраним напрямом (виноградарство, плідівництво, овочівництво) та форми викладення результатів дослідження.

Слід звернути увагу на:

- формування програми і підпрограми досліджень у науково-дослідних установах, вимоги наукових центрів;
- формування запитів;

- оформлення технічних завдань, робочої програми, робочих журналів за основними темами досліджень, коротких, анотованих та повних звітів.

За даним обсягом матеріалу коротко описати вимоги до складання цих документів та по можливості навести копії документів. Кожен студент має обрати різний напрям досліджень та провести аналіз і супровід відповідною документацією.

До **списку використаної літератури** треба включати не лише цитовані або згадувані в роботі джерела, але й ті, з якими студент ознайомився в процесі її підготовки та планує використовувати при написанні дипломної роботи. У список літератури обов'язково повинні бути включені такі джерела з проблеми, що досліджується: монографії, навчальні посібники, періодичні видання за останні роки, законодавчі акти. Список літератури повинен містити не менше 20 джерел.

В додатки виносяться:

- таблиці та рисунки, що не вміщуються на двох сторінках;
- тези за результатами науково-дослідної роботи;
- наукову статтю з обраної проблематики дослідження, що відображає результати наукових пошуків практиканта та написана і опублікована згідно з вимогами ДАК України;
- презентація результатів науково-дослідної роботи (презентація виконується в Word 2003 і PowerPoint 2003).

Зразок титульної сторінки звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Біологічний факультет
Кафедра плодоовочівництва і виноградарства

ЗВІТ

Про проходження науково-дослідної практики
Студента(ки) магістратури

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практики з _____ по _____ 20__р.

База практики _____

Науковий керівник магістерської роботи

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Ужгород – 20__ р.

Критерії оцінювання результатів практики

Оцінка проходження науково-дослідної практики складається із суми балів, які виставляються на основі розгляду змісту звіту про практику та за підсумком усного захисту основних положень, які входять до програми практики. Для коректного порівняння оцінок різного типу застосовуються зважувальні коефіцієнти.

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студента, набутих на практиці, встановлюється за 100-бальною шкалою із подальшим переведенням її у шкалу оцінок ХНЕУ.

1) сума балів за зміст звіту про практику окремо за кожним структурним розділом програми практики;

2) бали безпосередньо за захист звіту про практику (із застосуванням коефіцієнту $\times 2$).

Шкала балів, які враховуються при виставленні підсумкової оцінки за практику, наведена нижче.

№ п/п	Зміст завдання	Кількість балів
1.	Звіт по науково-дослідній практиці	20
2.	Тези доповіді (виступ на науковій конференції)	20
3.	Наукова стаття	20
4.	Тема магістерської роботи, предмет та об'єкт дослідження. Оформлення результатів	20
5.	Захист звіту з практики	20
Загальна максимальна сума балів		100

Виставлена загальна сума балів переводиться у традиційну оцінку і заноситься у відповідні документи як підсумкова оцінка з проходження практики.

Критерії оцінки розділів звіту про практику (за кожний розділ)

I. *Найвища якість розділу звіту* (20 балів) повинна відповідати таким вимогам:

1) повне та вичерпне викладення матеріалу, яке використовувалося при проведенні студентом занять та під час опрацювання відповідного розділу;

2) повний склад необхідних додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (копії документів, аналітичні та статистичні матеріали тощо); допускається представлення не менше 75% додатків, передбачених програмою, з причин, які не залежать від студента;

3) актуальність і достовірність поданої у звіті інформації;

4) участь з виступом (доповіддю) у проведенні наукової конференції (з відповідним підтвердженням);

5) дотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.

II. Посередня якість розділу звіту (10 балів) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (50-75% охоплення зазначених у програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);
- 2) неповний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (50-75% необхідних додатків);
- 3) неактуальність або застарілість поданої у звіті інформації;
- 4) недотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.

III. Незадовільна якість розділу звіту (оцінюється в 0 балів) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (менше 50% охоплення зазначених у програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);
- 2) неповний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (менше 50% необхідних додатків);
- 3) недостовірність поданої у звіті інформації.

Критерії оцінки захисту звіту про практику

I. Найвища якість захисту звіту про практику, яка оцінюється в 20 балів, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) вільне володіння змістом роботи, яка проводилася на практиці, чітке розуміння суті обраної наукової проблеми та володіння здобутками науки у цій царині;
- 2) повне знання відповідного матеріалу, публікацій з обраної проблематики.

II. Захист звіту про практику оцінюється в 10 балів, якщо:

- 1) відносно захисту на найвищій бал немає відповідності хоча б одному з пунктів, зазначених вище, або якщо:
- 2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час визначення терміну прийняття чи назви змісту в цілому правильно зазначеного інструктивного матеріалу.

III. Відповідь на питання оцінюється в 0 балів, якщо:

- 1) відносно відповіді на найвищій бал не зроблено розкриття двох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього;
- 2) одночасно наявні обидва типи недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки в 20 балів;
- 3) характер відповідей дає підставу стверджувати, що особа яка захищає звіт про практику, неправильно зрозуміла зміст практики і тому не відповідає на питання по суті, припустилася грубих помилок у змісті відповіді.

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховуються і впливають на загальну суму балів допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

- неохайне оформлення роботи (вживання незагальноприйнятих скорочень, рукописний варіант звіту, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 10 балів);

- помилки в оформленні звіту про практику порівняно з діючими вимогами (мінус 5 балів);

- помилкові статистичні та аналітичні дані, якщо розмір помилки незначний і в цілому не впливає на висновки, які зроблено у звіті (мінус 5 балів);

- використання застарілих науково-інформаційних джерел.

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховується і впливає на загальну суму балів трудова дисципліна студента під час проходження практики. При порушенні графіка і змісту проходження практики (зафіксованому у відповідному журналі) викладач може знизити оцінку:

- за одноразове порушення індивідуального графіку практики та відсутність без поважних причин на занятті у встановлений час або систематичні запізнення (мінус 5 балів за кожні факт порушення);

- за несвоєчасність представлення на кафедрі звіту про практику (мінус 5 балів).

Мінімальна оцінка з урахуванням усіх можливих недоліків 0 балів.

Студент, котрий не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при захисті звіту про практику, направляється на практику повторно або відраховується з університету.

План-звіт проходження практики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Біологічний факультет
Кафедра плодоовочівництва і виноградарства

ПЛАН-ЗВІТ
ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Магістрант _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник магістерської роботи _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Об'єкт практики _____
(назва установи)

За час практики зроблено:

1. Вивчення нормативних документів, що регулюють питання науково-дослідної діяльності Закарпатської державної сільськогосподарської дослідної станції _____

2. Огляд друкованої літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми _____

3. Збір та обробка практичного та інформаційного матеріалу _____

4. Формування бібліографічного списку для написання магістерської роботи з проблематики _____

5. Підготовка:

5.1. наукової статті _____
(назва, відмітка про друк)

5.2. тез на конференцію _____
(назва, відмітка про виступ/друк)

6. Виконання індивідуального завдання на тему: _____
(назва теми)

До звіту додаються:

Забезпечення науково-дослідної роботи за обраним напрямом досліджень бази Закарпатської державної сільськогосподарської дослідної станції	
Детальне розкриття процесу дослідження за обраною темою	
Список використаної літератури	
Тези конференції	
Наукова стаття	
Індивідуальне завдання (з рефератом)	
Додатки (копії первинних документів або зразок ведення польового журналу)	

Магістрант _____ Дата _____ 20__ року.

Відгук керівника практики та оцінка виконаної роботи

Керівник практики _____ Дата _____ 20__ року.

Список використаної літератури

1. Преображенська О.С. Методичні рекомендації до проведення науково-дослідної частини науково-дослідної практики магістрів [Електронний ресурс].
2. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення ДСТУ 3008-95. Держстандарт України, Київ [Електронний ресурс].

Методичні розробки

Савіна О.І., Попович Г.Б.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ І НАПИСАННЯ
ЗВІТУ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ
МАГІСТРІВ**

*для студентів за спеціальністю 8.09010104
«Плодоовочівництво і виноградарство»
Кваліфікації 2213.8
«Дослідник із плодоовочівництва і виноградарства»*

Формат 60×84/16. Облік.-вид. арк. ? Умовн.-друк. арк. ?

Наклад 100 прим. Зам. № ?

Видавництво УжНУ «Говерла»

м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.

Тел.: 3-32-48. Е-mail: hoverla@i.ua.

*Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавництв,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
– Серія 3 т № 32 від 31 травня 2006 року.*